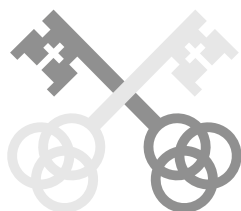

PAPEŽ LEON XIV.

*Poslanica za 59. svetovni dan miru,
1. januar 2026*

MIR Z VAMI!
K RAZOROŽENEMU
IN RAZOROŽUJOČEMU
MIRU

PAPEŽ LEON XIV.

MIR Z VAMI!
K RAZOROŽENEMU
IN RAZOROŽUJOČEMU
MIRU

Poslanica
za 59. svetovni dan miru,
1. januar 2026

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

272-732.2-284(093.2)

LEO XIV, papež, 1955-

Mir z vami! K razoroženemu in razorožujočemu miru :
poslanica za 59. svetovni dan miru, 1. januar 2026 / Papež
Leon XIV. ; [prevod Stanislav Zore]. - 1. izd. - Ljubljana :
Družina, 2025. - (Cerkveni dokumenti. Nova serija ; 43)

Prevod dela: La pace sia con tutti!

ISBN 978-961-04-1252-6
COBISS.SI-ID 262764035

Družina 2025

»MIR S TEBOJ!«

Ta starodavni pozdrav, ki je še danes v mnogih kulturah nekaj vsakdanjega, je v velikonočnem večeru na ustnicah vstalega Jezusa dobil novo moč. »Mir vam bodi« (Jn 20,19.21), je njegova beseda, ki ne samo vošči, ampak uresničuje dokončno spremembo v tistih, ki ga sprejmejo, s tem pa tudi v vsej resničnosti. Zato nasledniki apostolov vsak dan in po vsem svetu dajejo glas najtišji revoluciji: »Mir z vami!« Od večera moje izvolitve za rimskega škofa sem želel svoj pozdrav vključiti v to zborni oznanilo. In to želim poudariti: to je mir vstalega Kristusa, razorožen in razorožujoč, ponižen in vztrajen mir. Prihaja od Boga, od Boga, ki brezpogojno ljubi vse.¹

MIR VSTALEGA KRISTUSA

Tisti, ki je premagal smrt in podrl zidove ločitve med ljudmi (prim. Ef 2,14), je Dobri pastir, ki da življenje za čredo in ima veliko ovc zunaj ovčje staje (prim. Jn 10,11.16): Kristus, naš mir. Njegova navzočnost, njegov dar, njegova zmaga odsevajo v vztrajnosti mnogih prič, po katerih se Božje delo nadaljuje v svetu, v temini časov pa postaja celo še bolj zaznavno in svetlo.

¹ Prim. Apostolski blagoslov »Urbi et Orbi« in prvi pozdrav, osrednja loža bazilike sv. Petra (8. maja 2025).

Nasprotje med temo in svetlobo namreč ni samo svetopisemska podoba, ki opisuje porodne bolečine, v katerih se rojeva nov svet: je izkušnja, ki nas prešinja in nas globoko pretresa po preizkušnjah, s katerimi se srečujemo v zgodovinskih okoliščinah, v katerih živimo. Zato je potrebno videti luč in verjeti vanjo, da se ne pogreznemo v temo. Gre za zahtevo, ki so jo Jezusovi učenci poklicani živeti na edinstven in prvenstven način, ki si na različne načine utre pot v srce slehernega človeka. Mir obstaja, želi prebivati v nas, ima blago moč, da razsvetli in razširi naše razumevanje, se upre nasilju in ga premaga. Mir je dihanje večnega: medtem ko zlu kričimo »dovolj«, miru šepetamo »za vedno«. Na to obzorje nas je popeljal Vstali. V tej slutnji živijo tisti, ki delajo za mir in ki se v drami tega, kar je papež Frančišek opredelil kot »tretja svetovna vojna po koščkih«, še vedno zoperstavljajo temu, da bi bili omadeževani s temo, kot stražarji v noči.

Žal je možno tudi nasprotno, torej da pozabimo na luč: tedaj popuščamo delni in popačeni predstavi sveta v znamenju teme in strahu in izgubimo realizem. Ni malo takih, ki imajo danes za realistične pripovedi brez upanja, slepe za lepoto drugega, pozabljive za Božjo milost, ki vedno deluje v človeških srcih, pa naj jih je greh še tako ranil. Sv. Avguštin je spodbujal kristjane, naj spletejo nerazdružljivo prijateljstvo z mirom, ga varujejo v globinah svojega duha, da bodo mogli povsod okoli sebe izžarevati njegovo svetlo toplino. V nagovoru svoji skupnosti je zapisal takole: »Če hočete druge pritegniti k miru, ga imejte najprej sami; najprej bodite trdni v miru. Da bi zanj

vneli druge, morate sami v sebi imeti prižgano svetilko.«²

Ne glede na to, ali imamo dar vere, ali pa se nam zdi, da ga nimamo, dragi bratje in sestre, se odprimo miru! Sprejmimo ga in ga prepoznamo, naj ne bo za nas nekaj oddaljenega in nemogočega. Prej kot cilj je mir navzočnost in pot. Čeprav je v nevarnosti, tako znotraj kot zunaj nas, kot majhen plamenček, ki ga ogroža nevihta, ga ohranjajmo, ne da bi pozabili ime-na in zgodbe tistih, ki so nam o njem pričevali. To je načelo, ki usmerja in določa naše izbire. Tudi na krajih, kjer so ostale samo ruševine in kjer se zdi obup neizogiben, danes najdemo tiste, ki niso pozabili na mir. Kakor je na velikonočni večer Jezus vstopil na kraj, kjer so bili učenci prestrašeni in obupani, tako mir vstalega Kristusa še naprej vstopa skozi vrata in preko ovir z glasovi in obličji svojih pričevalcev. To je dar, ki omogoča, da ne pozabimo na dobro, da ga prepoznamo kot zmagovalca in da se ponovno in skupaj odločimo zanj.

RAZOROŽENI MIR

Malo preden so ga prijeli, je Jezus v trenutku velike zaupnosti rekel tistim, ki so bili z njim: »Mir vam zapustim, svoj mir vam dam; jaz vam ga dajem, a ne, kakor ga daje svet. Vaše srce naj se ne vznemirja in ne plaši« (Jn 14,27). Vznemirjenje in strah sta seveda lahko povezana z nasiljem, ki se bo kmalu zgrnilo

² Avguštin iz Hipona. *Govor* 357, 3.

nanj. Globlje pa evangeliji ne skrivajo, da je učence bolj zmedel njegov nenasilen odgovor: način, ki so mu vsi, najprej pa Peter, oporekali, vendar jih je Učitelj do konca prosil, naj hodijo za njim. Jezusov način je še naprej vzrok vznemirjenja in strahu. On pa tistim, ki bi ga hoteli braniti, odločno ponavlja: »Spravi meč v nožnico« (Jn 18,11; prim. Mt 26,52). Mir vstalega Jezusa je neoborožen, ker je bil neoborožen njegov boj znotraj jasnih zgodovinskih, političnih in družbenih okoliščin. Kristjani morajo skupaj preroško postati priče te novosti, spominjajoč se tragedij, za katere so bili prevečkrat sokrivi. Velika prilika o poslednji sodbi vabi vse kristjane, naj v tej zavesti delujejo usmiljeno (prim. Mt 25,31-46). Ko bodo tako delali, bodo ob sebi našli brate in sestre, ki so na različne načine znali prisluhniti bolečini drugih in so se notranje osvobodili prevare nasilja.

Čeprav danes ni malo ljudi, katerih srca so pripravljena na mir, jih vendar preveča občutek velike nemoči spričo vedno bolj negotovega poteka dogodkov. Že sv. Avgustin je namreč opozarjal na posebno protislovje: »Ni težko posedovati mir. V skrajnem primeru ga je težje hvaliti. Če ga hočemo hvaliti, moramo imeti sposobnosti, ki nam morda manjkajo; pojdemo iskat prave ideje, pretehtajmo izraze. Če pa ga hočemo imeti, je tam, na dosegu naše roke in ga lahko posedujemo brez kakršnega koli napora.«³

Ko mir obravnavamo kot oddaljen ideal, se nam na koncu ne zdi pohujšljivo, da ga lahko zanikamo

in da se za dosego miru celo vojskujemo. Zdi se, da manjka pravih idej, pretehtanih izrazov, sposobnosti, da bi rekli, da je mir blizu. Če mir ni resničnost, ki jo doživljamo in jo je treba varovati in negovati, se napadalnost širi v domačem krogu in javnem življenju. V odnosu med državljani in vladajočimi pride do tega, da si očitamo dejstvo, da se ne pripravljamo dovolj na vojno, da se ne odzovemo na napade, da ne odgovorimo na nasilje. Daleč onkraj načela zakonite obrambe je na politični ravni takšna samouničevalna logika, ki postaja vsak dan bolj dramatična in nepredvidljiva, najbolj aktualno dejstvo v destabilizaciji planeta. Ni naključje, da mnogi vladni funkcionarji ponavljajoče se pozive k povečanju vojaških izdatkov in odločitve, ki iz tega sledijo, utemeljujejo z nevarnostjo, ki jo predstavljajo drugi. Dejansko odvracalna moč sile, zlasti jedrska odvracalna moč, poosebljata nerazumnost odnosa med narodi, ki ne temelji na pravu, pravičnosti in zaupanju, temveč na strahu in prevladi sile. »Posledično,« kot je v svojem času že zapisal sv. Janez XXIII., »ljudje živijo v morečem strahu pred orkanom, ki bi se lahko vsak trenutek razbesnel z nepredstavljivo silovitostjo. Ker orožje pač je; in čeprav je težko verjeti, da obstajajo ljudje, ki so sposobni sprejeti odgovornost za uničenje in bolečine, ki bi jih povzročila vojna, ni izključeno, da bi neko nepredvideno in neobvladljivo dejstvo moglo zanetiti iskro, ki bi pognala v tek vojni stroj.«⁴

³ Prav tam, 1.

⁴ Janez XXIII. Okrožnica *Pacem in terris* (11. aprila 1963), 60.

Leta 2024 so se vojaški izdatki na svetovni ravni povečali za 9,4 % v primerjavi s prejšnjim letom, s čimer se nadaljuje desetletni neprekinjeni trend. Dosegli so 2.718 milijard dolarjev, oziroma 2,5 % svetovnega BDP.⁵ Še več, danes se zdi, da želi svet na nove izzive odgovoriti ne le z ogromnim ekonomskim prizadevanjem za ponovno oborožitev, ampak tudi s prilagoditvijo izobraževalnih politik: namesto kulture spomina, ki je sposobna ohranjati ozaveščenost, ki je dozorela v dvajsetem stoletju, in ne pozablja milijonov žrtev, šole in univerze, pa tudi mediji spodbujajo komunikacijske kampanje in izobraževalne programe, ki utrjujejo dojemanje groženj in vsiljujejo predstavo o tem, da sta obramba in varnost mogoča zgolj z orožjem.

Vendar pa, »kdor resnično ljubi mir, ljubi tudi sovražnike miru«. ⁶ Tako je sv. Avguštin priporočal, naj ne uničujemo mostov in naj ne vztrajamo pri grajanju, ampak dajemo prednost poslušanju, in kolikor je mogoče, srečanju z razlogi drugih. Pred šestdesetimi leti se je drugi vatikanski koncil končal z zavestjo o nujnosti dialoga med Cerkvijo in sodobnim svetom. Zlasti konstitucija *Gaudium et spes* je posebej opozorila na razvoj vojskovanja: »Posebna nevarnost današnje vojne je v tem, da tistim, ki imajo najnovejše znanstveno orožje, tako rekoč ponuja priložnost, da zagrešijo take zločine, in da more z nekakšno

⁵ Prim. SIPRI Yearbook: Armaments, Disarmament and International Security (2025).

⁶ Avguštin iz Hipona, Govor 357, 1.

neizogibno doslednostjo zapeljati človeško voljo v najokrutnejše odločitve. Da bi se to v prihodnje nikoli ne zgodilo, rotijo škofje, zbrani z vsega sveta, državne voditelje in vojaške oblastnike, naj imajo neprestano pred očmi, kako velika je njihova odgovornost pred Bogom in pred vsem človeštvom.«⁷

Ko ponovno poudarjamo poziv koncilskih očetov in imamo dialog za najučinkovitejšo pot na vseh ravneh, ugotavljamo, kako sta nadaljnji tehnološki napredek in uporaba umetne inteligence na vojaškem področju radikalizirala tragičnost oboroženih spopadov. Pojavlja se celo zmanjševanje odgovornosti političnih in vojaških voditeljev zaradi vse večjega »prepuščanja« odločitev o življenju in smrti ljudi strojem. To je edinstvena uničujoča spirala pravnega in filozofskega humanizma, na katerem sloni in ki ohranja katero koli civilizacijo. Razkrinkati je treba ogromne koncentracije zasebnih ekonomskih in finančnih interesov, ki države potiskajo v to smer; vendar to ni dovolj, če sočasno ne podpiramo prebujanja zavesti in kritičnega mišljenja. Okrožnica *Fratelli tutti* predstavlja sv. Frančiška Asiškega kot primer takšnega prebujanja: »V tistem svetu, polnem stražnih stolpov in obrambnih zidov, so mesta preživljala krvave vojne med mogočnimi družinami, medtem ko so se na izključenih obrobjih širila območja revežev. Tam je Frančišek v sebi sprejel resničen mir, se osvobodil vsake želje po nadvladi nad drugimi, postal eden

⁷ Drugi vatikanski cerkveni zbor. Pastoralna konstitucija *Gaudium et spes*, 80.

izmed zadnjih in skušal živeti v sožitju z vsemi.«⁸ Gre za zgodbo, ki se želi nadaljevati v nas in ki od nas zahteva, da združimo moči, da bi skupaj prispevali k razorožujočemu miru, ki se rojeva iz odprtosti in evangelijske ponižnosti.

RAZOROŽUJOČI MIR

Dobrota je razorožujoča. Morda je Bog zaradi tega postal otrok. Skrivnost učlovečenja, ki ima svojo najglobljo točko v spustu v predpeklo, se začne v maternici mlade matere in se razodene v betlehemskih jaslih. »Mir na zemlji« pojejo angeli, ko oznanjajo navzočnost nemočnega Boga, ob katerem človeštvo lahko odkrije, da ga ta Bog ljubi, samo, če poskrbi zanj (prim. Lk 2,13-14). Nobena stvar nima večje moči, da nas spremeni, kot otrok. In morda nam prav misel na naše otroke, na dečke in deklice in na tiste, ki so krhki kot oni, prebada srce (prim. Apd 2,37). V zvezi s tem je moj častiti predhodnik napisal, da ima »človeška krhkost moč, da postanemo jasnejši glede tega, kaj traja in kaj mine, do tega, zaradi česar živimo in kaj ubija. Morda zato tako pogosto zanikamo omejitve in se izogibamo krhkim in ranjenim ljudem. Oni imajo moč postaviti pod vprašaj smer, ki smo jo izbrali kot posamezniki in kot skupnosti.«⁹

⁸ Francišek. Okrožnica *Fratelli tutti* (3. oktobra 2020), 4.

⁹ Francišek. Pismo direktorju *Corriere della Sera* (14. marca 2025).

Janez XXIII. je bil prvi, ki je vpeljal možnost celostne razorožitve, ki se lahko uveljavi samo s preno-vo srca in uma. V *Pacem in terris* je zapisal takole: »Priznati moramo, da je zaustavitev oboroževanja v vojne namene, njegovo učinkovito zmanjšanje, še bolj pa njegova odprava, nemogoča ali skoraj nemogoča, če istočasno ne nadaljujemo s celostno razorožitvijo; če ne razstavimo tudi uma ljudi z iskrenim prizadevanjem, da bi v njih razblinili vojno psihozo. To pa pomeni, da moramo merilo miru, ki stoji na ravno-vesju oborožitve, nadomestiti z načelom, da resničen mir lahko zgradimo samo na medsebojnem zaupanju. Verjamemo, da gre za cilj, ki ga lahko dosežemo. Ker ga zahteva zdrav razum, je nadvse zaželen in nadvse koristen.«¹⁰

To je temeljno služenje, ki ga morajo verstva nuditi trpečemu človeštvu, pri čemer morajo bedeti nad naraščajočim poskusom, da bi celo misli in besede spremenili v orožje. Velika duhovna izročila, kakor tudi pravilna uporaba razuma, nam omogočajo, da gremo onkraj krvnih ali etničnih vezi, onkraj bratstev, ki priznavajo samo tiste, ki so podobni, in zavračajo tiste, ki so drugačni. Danes vidimo, kako to ni samo po sebi umevno. Žal je vedno bolj del obzorja sodobnega sveta uporabljanje besed vere v političnem boju, blagoslavljanje nacionalizmov in versko opravičevanje nasilja in oboroženega boja. Verniki morajo dejavno, predvsem z življenjem postavljati na laž te oblike bogokletja, ki zatemnjujejo sveto Božje ime. Zato je

¹⁰ Janez XXIII. Okrožnica *Pacem in terris* (11. aprila 1963), 61.

skupaj z delovanjem bolj kot kdaj koli potrebno gojiti molitev, duhovnost, ekumenski in medverski dialog kot poti miru in govorice srečanja med izročili in kulturami. Zaželeno je, da bi po vsem svetu »vsaka skupnost postala ‚hiša miru‘, kjer se ljudje učijo prekinjati sovražnost z dialogom, kjer vlada pravičnost in gojijo odpuščanje.«¹¹ Danes moramo namreč bolj kot kdaj koli prej s pastoralno, pozorno in rodovitno ustvarjalnostjo pokazati, da mir ni utvara.

Po drugi strani pa to ne sme odvrniti pozornosti vseh od pomembnosti politične razsežnosti. Tisti, ki so poklicani k javni odgovornosti na najvišjih in najbolj pooblaščenih mestih, »bi morali temeljito preučiti problem mirne obnove odnosov med političnimi skupnostmi na svetovni ravni: obnove, ki sloni na medsebojnem zaupanju, iskrenosti v pogajanjih in zvestobi sprejetim obveznostim. Problem naj preiskujejo, dokler ne bodo prišli do točke, s katere je mogoče začeti pot proti lojalnim, trajnim in rodovitnim dogovorom.«¹² To je razorožujoča pot diplomacije, posredovanja, mednarodnega prava, ki jo žal spodkopavajo preveč pogoste kršitve težko doseženih sporazumov, v kontekstu, ki ne zahteva zmanjševanja pristojnosti, ampak prej krepitev ustanov, ki presegajo nacionalno raven.

Danes sta pravičnost in človekovo dostojanstvo bolj kot kdaj koli prej izpostavljena neravnovesju moči med najmočnejšimi. Kako lahko živimo v času

destabilizacije in spopadov in se hkrati osvobajamo zla? Potrebno je spodbujati in podpirati vsako duhovno, kulturno in politično pobudo, ki ne pristaja na »fatalistično obnašanje, kakor da so sedanja gibanja sprožile brezimne neosebne sile in od človekove volje neodvisne strukture«.¹³ Če je namreč »najboljša pot za prevlado in napredek brez omejitev sejanje negotovosti in trajnega nezaupanja, čeprav preoblečenega v obrambo nekaterih vrednot«,¹⁴ se moramo takšni strategiji upreti z razvojem poučenih civilnih družb, z oblikami odgovornega združevanja, izkušenj nenasilne soudeležbe in praks reparativne pravičnosti v majhnem in velikem obsegu. Na to je jasno opozoril že Leon XIII. v okrožnici *Rerum novarum*: »Občutek lastne šibkosti človeka priganja, da hoče svoje delo združiti z delom drugih. Sveto pismo pravi: ‚Dva sta na boljšem kakor eden, ker imata dobro plačilo za svoj trud. Če namreč padeta, eden dvigne drugega. Gorje pa enemu, če pade, pa ni drugega, da bi ga dvignil‘ (Prd 4,9-10). In drugje: ‚Brat, ki pomaga bratu, je kot utrjeno mesto‘ (Prg 18,19).«¹⁵

Naj bo to sad svetega leta upanja, ki je spodbudil milijone ljudi k ponovnemu odkritju, da so romarji in so sami v sebi začeli tisto razorožitev srca, uma in življenja, na katero bo Bog hitro odgovoril z izpolnitvijo svojih obljub: »Razsojal bo med narodi, odločal za številna ljudstva. Prekovali bodo svoje meče v lemeže

¹¹ Govor škofom Italijanske škofovske konference (17. junija 2025).

¹² Janez XXIII. Okrožnica *Pacem in terris* (11. aprila 1963), 63.

¹³ Benedikt XVI. Okrožnica *Caritas in veritate* (29. junija 2009), 42.

¹⁴ Frančišek. Okrožnica *Fratelli tutti* (3. oktobra 2020), 15.

¹⁵ Leon XIII. Okrožnica *Rerum novarum* (15. maja 1891), 37.

in svoje sulice v srpe. Ne bo vzdignil narod meča proti narodu, ne bodo se več učili vojskovanja. Hiša Jakoba, pridite, hodimo v Gospodovi luči« (Iz 2,4-5).

Vatikan, 8. decembra 2025

LEON XIV.

PAPEŽ LEON XIV.

MIR Z VAMI! K RAZOROŽENEMU
IN RAZOROŽUJOČEMU MIRU

*Poslanica za 59. svetovni dan miru,
1. januar 2026*

Naslov izvirnika:

LA PACE SIA CON TUTTI VOI. VERSO UNA PACE
DISARMATA E DISARMANTE

© izvirnika: Dicastero per la comunicazione –
Libreria Editrice Vaticana, 2025

© za slovensko izdajo: Družina d. o. o., 2025

Prva izdaja

Glavna urednica: dr. Alenka Arko

Odgovorni urednik: msgr. dr. Marjan Turnšek

Prevod: msgr. Stanislav Zore

Jezikovni in strokovni pregled: dr. Alenka Arko

Oblikovanje in prelom: Pavla Bonča

Izdala in založila: Družina d. o. o.

Za založbo: Tone Rode

Naklada: 800 izvodov

Cena: 2,50 €

Tiskano v Sloveniji

Ljubljana 2025